

סיקורת ספרים

היסטוריה צבאית ואישית

בספר "הישרדות בספטמבר - לקחים מבצעיים ממלחמות ישראל" מתמזגים יחד עברו הצבאי של גבעתי ועיסוקו הנוכחי: חקר ההיסטוריה של מלחמות ישראל

משה גבעתי, הישרדות בספטמבר - לקחים מבצעיים ממלחמות ישראל, מודיעין, רעות, 2013; 480 עמודים

הפרשה שאליה נקלע ושהביאה בסופו של דבר לפרישתו מצה"ל.

בספר מתוארים כל הקרבות שבהם השתתף בהיותו קצין בגולני (מתפקיד מ"מ ועד תפקיד מג"ד), וכן מתוארות בו שתי פציעותיו הקשות: אחת בהיתקלות עם מחבלים בדרום הגולן בספטמבר 1969 ואחת בהתרסקות מסוק בבקעת הירדן בספטמבר 1984. לפיכך הוסיף גבעתי גם פרק שבו הוא מתאר את הטיפול הנפשי שעבר באגף השיקום של משרד הביטחון בשל פוסט־טראומה שהופיעה אצלו לאחר הפציעה השנייה.

במהלך מבצע "עמוד ענן" התבקש גבעתי על ידי מפקדת קצין החינוך הראשי להגיע

משה גבעתי (אל"ם מיל') נולד בתש"ח, התגייס לצה"ל ערב מלחמת ששת הימים לחטיבת גולני ולחם מאז בכל מלחמות ישראל, כולל מלחמת לבנון השנייה. הוא נפצע במלחמת ההתשה ואחר כך שוב באורח קשה בהתרסקות מסוק בעת תרגיל מרדף בבקעת הירדן. במלחמת יום הכיפורים לחם בקרב החרמון. לאחר פרישתו מצה"ל החל גבעתי לעבוד במחלקה להיסטוריה של הצבא בתפקיד של חוקר קרבות ובמסגרתה כתב כמה מחקרים וספרים.

מבוא

במרס 2013 ראה אור ספרו התשיעי של משה גבעתי שגרסתו הראשונה ראתה אור לפני 24 שנים בספר "שלוש לידות בספטמבר". זו הייתה אוטוביוגרפיה שאותה הוציאו במשותף הוצאת "מערכות" וההוצאה לאור של משרד הביטחון. עבודות המחקר שביצע במחלקת ההיסטוריה של צה"ל הביאה אותו להחלטה להוציא את ספרו הנוון במהדורה נרחבת.

הסיפור האישי והלקחים המערכתיים

בספר החדש נוספו שלושה פרקים על התקופה שבה היה גבעתי מח"ט יהודה (גזרת חברון- בית-לחם) באינתיפאדה הראשונה ועל

המחבר מעל למצוק הליטני בדרום לבנון, מרס 1984

סיקורת ספרים

והתקשורתית העמוקה במערכת הצבאית, את אובדן הגיבוי למי שלוקח אחריות. הוא לא הבין שאת מקומה של המהות החליפה ההתעסקות בפרוצדורות.

ספרו "הישרדות בספטמבר - לקחים מבצעיים ממלחמות ישראל", הוא ספר של חייל שנכתב בעבור חיילים ומפקדים. גבעתי ממוזג בכתביבתו ניסיון צבאי עשיר ומיומנות של היסטוריון שחקר במסגרת מחלקת היסטוריה של צה"ל כמה קרבות. מחקר המקיף ביותר הוא על קרבות החרמון וכולל שישה כרכים. כשם שהיה מפקד שידע לבדוק כל פרט, כך גם בכתבתו ההיסטורית והספרותית - כל דבר, כל אירוע, מתועדים בדיוקנות, מפורקים לגורמים. שום פרט אינו חסר: תאריכים, מקומות, שמות.

סיום כואב לשירות הצבאי

בסוף הספר מתאר גבעתי את תהליך הסיום הכואב של שירותו הצבאי. הוא היה אחד המפקדים הבכירים שסיימו את דרכם בצבא בתקופת האינתיפאדה הראשונה משום שמילאו את רוח הפקודות והתדריכים של הדרג המדיני ושל הפיקוד הבכיר, אך לא קיבלו גיבוי ממפקדיהם כאשר היה צריך להתמודד עם התוצאות. גבעתי כותב על כך בגלוי - אולי בתקווה להילחם בתופעת "הראש הקטן" ובנוהג לזרוק את האחריות ממקבלי החלטות הבכירים על המפקדים בשטח.

אלוף (מיל') אורי שמחוני
לשעבר קצין האג"ם של פיקוד הצפון
במלחמת יום הכיפורים, מח"ט גולני,
מפקד בית הספר לקצינים, קצין
צנחנים וח"ר ראשי, ראש מה"ד ונספח
צה"ל בארה"ב

זהו ספר של חייל ומפקד בעל ניסיון צבאי עשיר ושל היסטוריון שחקר קרבות במסגרת מחלקת היסטוריה של צה"ל. הספר נכתב בעבור חיילים ומפקדים

לשטחי הכינוס של הכוחות ולהרצות בפניהם על נושאים הקשורים למלחמות ישראל. גבעתי בחר לספר ללוחמים ולמפקדים על שירותו המרתק בצה"ל ועל הקשיים שחווה כדי לעודד את רוחם.

משיחותיו עם מאות הלוחמים והמפקדים בשטח הוא הבין שוב את מה שהוא כבר ידע ממחקריו ומ-23 שנות שירותו במערך המילואים בתפקיד של ראש צוות ביקורת: לקחי קרבות צה"ל אינם מוטמעים כהלכה. לאור זאת הוא החליט להוסיף לספרו עשרות רבות של לקחי קרבות, שאותם, לדעתו, חיילים ללמוד מפקדי צה"ל ולוחמיו. כפי שגבעתי מעיד בהקדמה לספרו, מטרת הספר היא לשמר את מורשת הקרב של צה"ל, בעיקר באותם האירועים שבהם היה מעורב, ולהטמיע לקחים מבצעיים הן מאירועי הבט"ש והן ממלחמות ישראל.

מפקד מהדור הישן

גבעתי, אל"ם (מיל'), הוא מפקד מהדור הישן: אף על פי שהוא נפצע פעמיים, התעקש לחזור למסלול הפיקוד והצליח להיות תמיד במקום הקשה ביותר, מפגין אותה חילות עיקשת, מסורה, ונאיבית שהתנקמה בו בסוף דרכו הצבאית. טעותו הגדולה הייתה שהוא לא זיהה - אנשים מסוגו הרי לא בנויים לזהות - את שינויי המנטליות העוברים על הפיקוד הצבאי הבכיר, את המעורבות הפוליטית

ביקור שר הביטחון, יצחק רבין, והרמטכ"ל, רא"ל דן שומרון, בחברון, אביב 1988. גבעתי עומד בין שומרון לרבין